

„PREVENTÍVNE OPATRENIA“ V NEŠTÁTNYCH LESOCH

Mestské lesy spravujú majetok mesta Spišská Belá na ploche 4 685 ha, z toho je výmera lesných porastov 3 981 ha. Na danom území sa nachádza Národná prírodná rezervácia Belianske Tatry a okrajovo aj Národná prírodná rezervácia Javorová dolina a Dolina bielej vody. Ďalej tu máme prírodné rezervácie Zadné Medodoly, Pálenica, Flak a Jedliny a na území platí 2. až 5. stupeň ochrany prírody. Mestské lesy Spišská Belá takto spravujú majetok, ktorý je na minimálne 60 %, ak nie až 100 % územia s nejakým predmetom a vyšším stupňom ochrany.

Ing. František Písařík v lesoch mesta Spišská Belá

V zmysle zákona č. 325/2005 o lesoch a § 28 je obhospodarovateľ lesa povinný vykonávať preventívne opatrenia s cieľom predchádzať poškodeniu lesa a vykonávať ochranné a obranné opatrenia pred škodami spôsobovanými škodlivými činiteľmi.

Opatrenia sa zabezpečujú na základe projektu na vykonanie opatrení na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov, ktorý vypracuje obhospodarovateľ lesa, následne ho posudzuje orgán štátnej odbornej kontroly ochrany lesa (LOS), ktorý na základe vyjadrenia organizácie ochrany prírody a krajiny (v našom prípade Správa TANAP-u) vydá posudok.

V odseku 3 § 28 spomínaného zákona sa píše: Obhospodarovateľ lesa má nárok na úhradu zvýšených nákladov za vykonanie opatrení na zabránenie nadmerného šírenia a premnoženia škodcov, ktoré vznikli z dôvodu zákazu vykonania

opatrení na ochranu lesov vyplývajúcich z osobitného zákona (zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny), všeobecne záväzného predpisu, vydaného na jeho vykonanie alebo z rozhodnutia vydaného na jeho základe v dotknutom území, alebo v jeho blízkosti.

AKO TO FUNGOVALO PRED ROKOM 2020

Z krátkej histórie preventívnych opatrení na území mestských lesov. Do roku 2007 predstavovali preventívne opatrenia v monitoringu podkôrneho hmyzu v ochrannom pásme PR Pálenice a to v počte 9 ks feromónových lapačov, do roku 2011 sa tento počet navýšil na 15 ks. Od roku 2012 vzhľadom k tomu, že nastala situácia, keď sme mohli požiadať aj o finančnú náhradu na preplatenie nákladov spojené s preventívnymi opatreniami,

sme pristúpili k rozšíreniu preventívnych opatrení aj na NPR Belianske Tatry s celkovým počtom feromónových lapačov na 45 kusov a s vykonávaním asanačnej ťažby a následnou asanáciou vzniknutej dendromasy (vrcholce stromov, vetvy).

Tieto opatrenia sme vykonávali v zmysle Spoločného usmernenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Ministerstva životného prostredia SR a postupu ochrany územia s 5. stupňom ochrany z roku 2008, kde bol nastavený mechanizmus takto: kto, čo a kedy má spraviť a za čo zodpovedá, kto a kedy bude vykonané práce následne kontrolovať a preberať, následne na to aj uhrádzať zvýšené náklady s tým spojené.

Celé to prebiehalo tak, že do konca augusta sme si so Správou TANAP-u odsúhlasili porasty, ktoré sú súčasťou ochranného pásma na nasle-

Vetrová kalamita z novembra 2019, foto z apríla 2020

Kontrola lapáka – vývratu koncom júna 2020

dujúci rok a do 20. septembra sme spravili projekt, ktorý sme následne odovzdali na odsúhlasenie. Do konca februára nasledujúceho roka sme obdržali stanoviská Lesníckej ochrannárskej služby a Správy TANAP-u. Následne na to v zmysle projektu navrhovaných preventívnych opatrení bola uzatvorená zmluva medzi Štátnou ochranou prírody SR a mestskými lesmi na tieto opatrenia s termínni preberania prác a následnou úhradou. Celý proces bol ukončený najneskôr v decembri v roku po ukončení realizácie preventívnych opatrení.

POVINNOSŤ SME SI SPLNILI, NÁROK MÁME, ALE ÚHRADU NIE

Takisto sme postupovali aj na jeseň v roku 2019 pri projekte ochrany lesa na rok 2020. Od novembra 2019 až do marca 2020 nám k tomu pribudla vetrová kalamita, najmä v lokalite Babia dolina a Ždiar odhadom 6 000 m³ v smrekových porastoch, predovšetkým vo veku 50 až 80 rokov. Po novelizácii zákona o lesoch a zákona o ochrane prírody a krajiny od 1.1.2020 sa zmenila nielen hranica ochranného pásma zo 100 m na 500 m, ale aj vypracovaný projekt prestal byť týmto dátumom platný.

Zároveň sme čakali na prvé vydané rozhodnutia okresného úradu, odboru starostlivosti o životné prostredie, k časovému obmedzeniu spracovania kalamity (nepredpokladali sme, že bude až v takom rozsahu), ktoré sme obdržali v júni. Projekt ochrany lesa na rok 2020 sme vzhľadom k tejto situácii a k ešte nie všetkej spracovanej kalamitnej hmote (terénne podmienky, snehová pokrývka na niektorých miestach vydržala do konca apríla – bežná situácia) vypracovali nanovo.

Okrem doterajších preventívnych opatrení ako kontrola (monitoring) stavu a predchádzanie napadnutia atraktívneho materiálu (asanačnej ťažby a asanáciou vzniknutej dendromasy) sme do neho doplnili aj o obranné opatrenia, ako sú klasické lapáky (využitie nespracovaných výratos) s odkôrnením, s odvozom a pálením kôry a vetiev alebo samotným štiepkovaním týchto vetiev.

Nespracovaná kalamita, po vydaní rozhodnutia OU ŽP – časové obmedzenie

Vetrová kalamita z novembra 2019, foto z apríla 2020, v spodnej časti je 1,5 m snehu

Celkové plánované náklady na realizáciu všetkých opatrení predstavovali sumu 131 769,20 € bez DPH. Po následnom súhlasnom vyjadrení Správou TANAP-u nám bol vydaný posudok Lesníckou ochrannárskou službou v Banskej Štiavnici, ktorý znel: „Projekt je dobre vypracovaný a obsahuje predpísané náležitosti. Projekt odporúčame na realizáciu v roku 2020 pri dodržiavaní uvedených pripomienok a zásad“.

Skutočné náklady na realizáciu preventívnych opatrení predstavovali za rok 2020 sumu

113 379,70 € bez DPH, ktoré sme si hradili z vlastných zdrojov. Otázka pre nás ako obhospodarovateľa lesa ostáva, nakoľko tu máme ďalší rok 2021, či máme „len povinnosť“ vykonať opatrenia a po druhé, či máme „len nárok“ na úhradu nákladov týchto opatrení v zmysle spomínaných zákonov, ale úhradu nemá kto zrealizovať...

Ing. František Písařík
Lesy Mesta Spišská Belá s.r.o.
Foto: Jozef Marko, archív LMSB